

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การนำเสนอแนวคิดสาธารณสุขมูลฐานและการส่งเสริม

สุขภาพสู่การดำเนินงานทันตสาธารณสุขของทันตบุคลากร

ระหว่างปี พ.ศ. 2520 - 2552 : กรณีศึกษาจังหวัดตรัง

ผู้เขียน

นางสาวปิยะดา สังข์วงศ์

ปริญญา

สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ ดวงรัตนพันธ์

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา เก็บข้อมูลโดยวิธีการเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดและแบบแผนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคในช่องปาก ตลอดจนเงื่อนไขบริบทที่มีผลต่อการดำเนินงาน เพื่อริเริ่มความร่วมมือให้ทันตบุคลากรในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพที่สอดคล้องกับนโยบายสาธารณสุขระดับประเทศ รวมทั้งนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และกองทุนทันตกรรม ทำการศึกษาในพื้นที่ จังหวัดตรัง ระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2553 - กันยายน พ.ศ. 2554 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ในกลุ่มที่ นตแพทย์ และทันตภิบาล ที่เริ่มปฏิบัติงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 - 2552 และมีประสบการณ์ ในการดำเนินงานทันตสาธารณสุข ภายใต้ันโยบายสาธารณสุขมูลฐาน และหรือหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า จำนวนรวม 29 คน จากนั้นนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่าทันตบุคลากรยังคงมีแนวคิดการแพทย์แบบชีวภาพ ที่ใช้โรคเป็นศูนย์กลาง โดยมีแบบแผนการดำเนินงานแบบตั้งรับ ที่เน้นการรักษาและป้องกันโรค สวนทางกับ นโยบายสาธารณสุขระดับประเทศ ที่ มุ่งเน้นการส่งเสริมสุขภาพมากกว่าการรักษา หรือ “สร้างนำซ่อม” อันมีเงื่อนไขมาจากการขาด กระบวนการทัศน์หรือกรอบแนวคิดด้านสุขภาพ แนวใหม่ วัฒนธรรมวิชาชีพทันต -

สาธารณสุข และ โครงสร้าง วัฒนธรรมราชการ ที่เน้นการสั่งการจากศูนย์กลาง มุ่งให้ความสำคัญกับวิถีปฏิบัติมากกว่าวิธีคิดหรือแนวคิดสุขภาพ

ท้ายที่สุดนี้ผลการศึกษายังสะท้อนให้เห็นว่า การนำ แนวคิดสาธารณสุขมูลฐานและการส่งเสริมสุขภาพสู่การดำเนินงานทันตสาธารณสุขของทันตบุคลากร จังหวัดตรัง ยังคงดำเนินงานเพื่อลดอัตราฟันผุ มากกว่าการเพิ่มขีดความสามารถ และเสริมศักยภาพของประชาชน ในการพึ่งตนเอง เนื่องจากทันตบุคลากร ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปาก ตามแนวคิดการส่งเสริมสุขภาพแนวใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

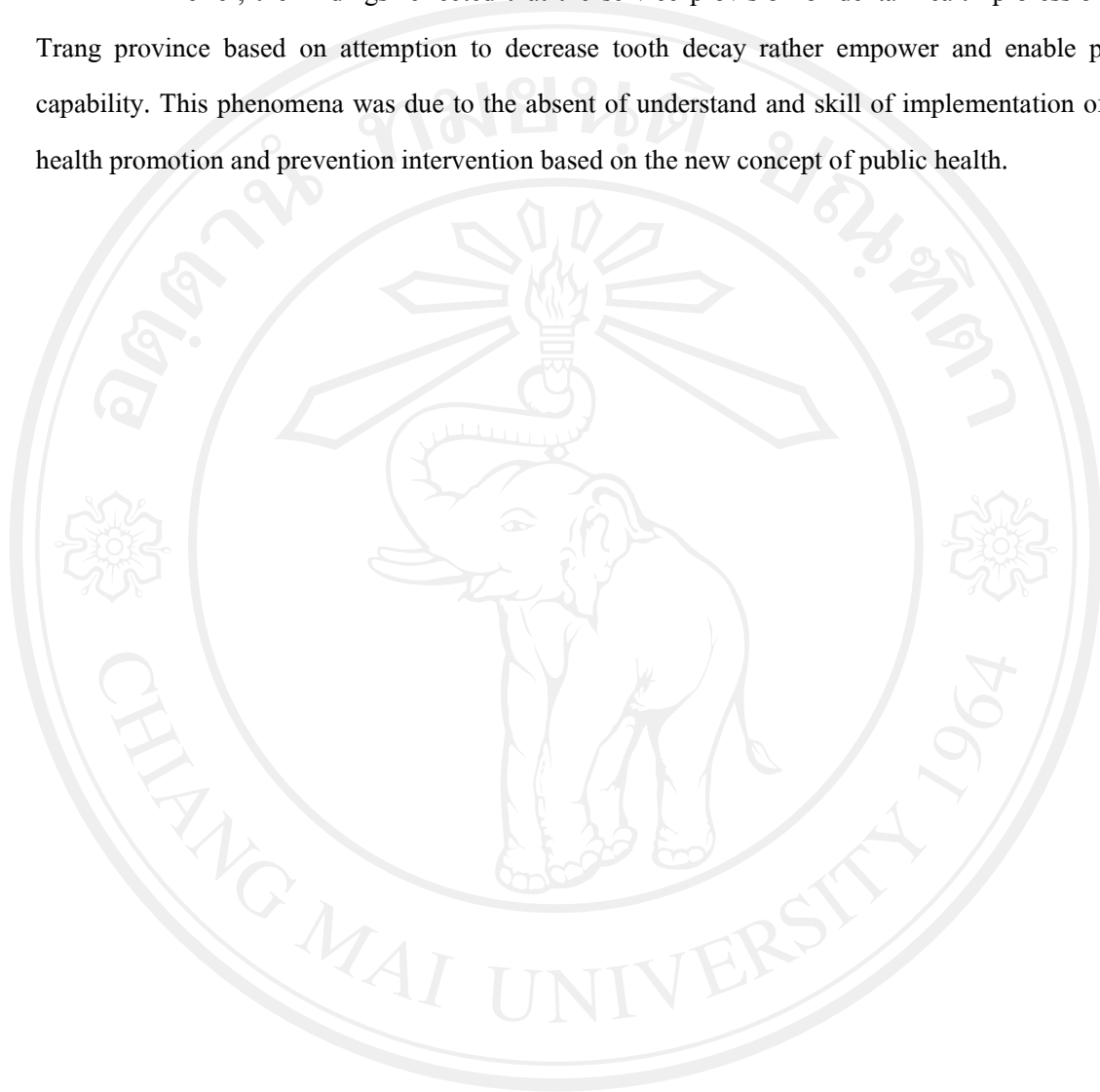
Independent Study Title	Taking the Concept of Primary Health Care and Health Promotion into Action of Dental Health Personnel, During the year 2520 – 2552 : A Case Study of Trang Province
Author	Ms. Piyada Sungwong
Degree	Master of Public Health
Independent Study Advisor	Asst. Prof. Dr. Soungvuth Toungwatanaphan

ABSTRACT

This descriptive study employed qualitative data collection. The primary objective is to explore a concept and pattern of oral health promotion and prevention as well as circumstances which influence oral health service provision. This study also aims to prepare dental health professional to serve public under the national public health policy, sub-district health promotion hospital and dental fund. The study was conducted in Trang province from June 2010 to September 2011. In depth interviews were carried out among a group of 29 dentists and dental hygienist who had started working since 1997-2009 and had working experience in dental public health under the primary health care policy and Universal Health Coverage Scheme.

Results showed that dental health professional have biomedical concept so called disease oriented and provided passive services which emphasize on treatment and disease control. These concept and service pattern is in contrast with the national public health policy where focus on the prevention and promotion or 'prevention is better than cure'. This is because of the lack of new paradigm or conceptual framework, culture of dental health professional and government organization structure that highlight practice rather than health idea and concept.

In brief, the findings reflected that the service provision of dental health professional in Trang province based on attention to decrease tooth decay rather empower and enable public capability. This phenomena was due to the absent of understand and skill of implementation of oral health promotion and prevention intervention based on the new concept of public health.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved